

ПЕПТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТЕЧА.

ГОД. I.

ИЗДАЕ,

ТЕЧ. I.

ДИМИТРІЙ ІОВАНОВИЧЪ.

Четвртакъ, 3. Септемв.

Число 19.

1842.

СРБИНЪ

по словачкомъ у овогодишній Ньитри.
одъ Милорада.

Зашто Србинъ я садъ небы бью?
Та подъ липомъ *) самъ се родіо,
Србинъ отацъ ме учю,
Вѣрою любитъ народъ србскій міо!

Садъ уживамъ оно мѣсто красно,
Гдѣно Сава хучи съ таласма,
Ечи србскій гласъ меѣ горама,
Гдѣ се съ Фрушкомъ сунце грли ясно.

Наравъ иста мени ту помаже,
Сзикъ србскій вавѣкъ миловатъ,
Сила людска ма да друго каже.

Пре ѡу счупатъ срце датъ изъ тѣла,
Негъ одъ тебе, роде, одстушитъ,
Илъ те издатъ, народности мила!

РѢЧЬ У СВОЄ ДОБА.

VI.

Одношеніе Славена измѣ ў себе.

съ нѣмакогъ одъ Лава грофа Туна.

Славенска поколїнія ако и есу єдно одъ другогъ удалїна, као и. пр. Руси и Чеси, ипакъ су доста наблизу, да свое сродство осекати могу. Ньови єзици нису тако различни, као и. пр. удалїне гране германскага єзика: нѣмачка и данска и т. д. Найсрднія славенска племена, као и. пр. Руси и Срби, несоставляю єданъ народъ, као тесно сродни кодъ Германа и. пр. Швабе, Франки и Саси; шта юшъ — ны, као и ньове єзице

сбывше се судбине више су єдно одъ другогъ одѣлие, него да бы іймъ се икадъ властитость изгубити могла. Ни мыслити не треба, да ће се икадъ моћи стопити не текъ руски и србскохрватски, польски и ческо-словачки народи, но нити иста поєдина племена. И неизображеніи Срби могу се о найнужнімъ потребама живота прилично разумѣти; али и найизображенієгъ Србина знанѣ собственогъ єзика, ако га съ филологичномъ ученосћу попршю ніе, у станѣ поставити не ће, да и єдну польскую книгу разумѣти може. Изъ овогъ собственогъ одношенія слѣдує двояко: прво могућностъ и наравъ свеобщите славенске тежић; а затимъ и граница, коју ова тежия, кадъ се Славени већъ сдруже, прекорачити несмѣмо. Са єдна користь налазисе, коя є свима Славенима общта, и збогъ кое се они узаимно подпомагати мораю; а ова є сачуванѣ славенске народности противъ други народны значај. Увѣреніда су — баремъ за Еуропу — прошла она времена, кадъ є єданъ народъ другога силомъ потрти могао, укланяти намъ треба само такове опасности народногъ живота, кое мирно послованѣ различни народа мора собомъ за ото донети, што є у народной душевной дѣлателности заостало. И акопремъ ова са снажнимъ развијићемъ єзика и книжевства у найтешићемъ узаимномъ дѣйствованю стои, исто тако и средства су найсильнія, народность сачувати, она, коя къ свестраномъ развију єзика, безъ да бы му чистоту по-

*) Лица є свето дрво Славена, дакле и Србаля.

вредила, служе, и книжество оживлявао. За ово є пакъ нуждно узимно између славенски народа книжевно послованје, то есть свакиј треба на то да тежи, да се у непрестаномъ познавању книжевни производа и потреба свију други Славена налази. Сачуваније свогъ језика, свогъ особногъ народногъ живота есть прво старање свију славенски народа. — Книжевно ово узимно славенско послованје изискује, да се свакогъ племена собствениј језикъ темељито научи, упућује она племена, кои є језикъ у поединимъ државама занемаренъ, на наравниј путь, којимъ ће распространити свой језикъ; шта још више оне услуге приноси, кое книжеванј језикъ одъ нарћия пучкогъ очекивати може, обогаћава свако славенско книжество съ преводы, кои су съ оригиналомъ готово једнаки, умножава број людји, коима душевне користи славенскога племена предметъ су ныновогъ мышљења и иће, умножава публику, на коју ови дѣйствую. Но книжевни производи славенскогъ којегъ народа морају се свагда превести, за да обште благо и другога буду; и докле годъ преведени небуду, само онима користити могу, кои су више језика научили. На велику масу свакогъ славенскогъ народа могу подпомагаји осталы увѣкъ посредствено само дѣйствовати; она му само у свѣтlosti собствене народности указатисе могу. Кадъ славенскимъ народима осимъ книжевне користи ништа обште ніе, то є явно, да недостає како средство, којимъ бы се попутјю свеобщегъ славенства и кодъ простиј приступъ прибавио, тако и идеа, коя бы (и несматрајши на случај нестрпљивогъ притиска изванскогъ) духове ове велике множини за ото узпалити могла. Свеобщите народно славенства осећање само у грудма изображеногъ Славена живити може. Ово ће истинабогъ посредствено за станје славенски народа, и за утокъ, кои су они на развијаније човечества чинити опредѣљени, одъ велике знаменитости быти; али тежију къ политичномъ сајдинїју никада у себи

садржавати неће. Помисао на ово само површио разматранје породити може, но наравь ствари истомъ противослови. Није један узрокъ, кои бы славенске народе на то навео; али озбильски и поближи узроци ићму насупротъ стаю. Сачуваније свогъ језика, свогъ особногъ народногъ живота прво є старање свију славенски народа; а изображенимъ истогъ народа представлисе ово къ достиженију тога, на што су Славени позвани, да є одъ исте важности, као и тесно саобраћење са свима другима. То дакле, подкрѣплено многостручнимъ користима свију сталежа, може се подићи до оногъ народногъ осећања, кое никакова сила угасити неће.

ДЕПУТАЦІА ШКОЛСКА.

отъ Д. І.

Нъ. Ц. и Кр. Апост. Величество свемилостивѣјше є благоизволило повѣрити Верховному школа наши Надзирателю Г. Евгенію отъ Гуцковичу не само правление свију у провинцијалу Унгарскомъ, Славонскомъ и Хорватскомъ србски, влашки и грчки народны школа, већи и предсѣдателство славне фондомъ исты школа управљајуће Депутације.

У колико се Депутација отъ Инспектората разликује, изложио є весма лѣпо выше словутый садашњи Верховный школа Надзиратель у Пфенигсмагацину, тако именоватомъ Сербскомъ Народномъ Листу, года III. числу 16. дана 10. Апрѣла 1838, на листу 121. Но будући да є то мало поотдавно было, а многи отъ читателя истый Пфенигсмагацињ нећеду притяжавати, то ћу я у предстојимъ редовима свакогъ нашегъ родолюбца о составу једногъ и другогъ заведенија извѣстити, добывши па то дата изъ достовѣрногъ извора. Тимъ ћу зарѣ и многе изъ tame, у којој се, што се овогъ предмета тиче, находе, на свѣтъ извести.

Засадъ ћу овде само о Депутацији говорити, а доцнје о Верховномъ школа Надзирателству.

Депутація, свемилостивѣйше лѣта 1815 устроения, дичи се вышечествоватымъ Предсѣдателѣмъ, 8. редовныма и 5. почетными засѣдательми, иначе кондепутатима зово-мыма, кои се сви отъ Нѣ. Ц. и Кр. Апост. Величества именую. Тако ѡе има и єдногъ фішкала, Актуара, Кассеперцептора, 2 Писара и 1 Служителя. Овако устроенна Депутація школска управляетъ:

1) Съ онымъ капіталима, кои су у прѣ-
ѣашня или доцнія времена чрезъ родолюбце
средствомъ тестамента, или други дарова,
на ползу школа наши оставлѣни.

2) Съ капіталима пензіональныма за У-
чителѣ устроениыми — кои судбина юшь за-
выси отъ свемилостивѣшегъ урежденія.

3) Съ 10 процентуалнимъ додаткомъ на учительську плату. — Овдѣ е нужно при-
мѣтити: будући дарови и жертве на умно-
женіе школскогъ фонда нису толике быле,
да бы се изъ інтересса ныовогъ сви расходи,
срѣдь издержаніе Депутаціе, в Дістріку-
алны Діректора, и проче нужно снабдѣвати
могле, зато е Нѣ. Ц. и Кр. Апост. Величе-
ство свемилостивѣйше дозволило: да се
школски контракти са Обществама учине,
и свако Общество се обвеже на умноженіе
фонда школскогъ сверху учительське плате
юшь 10. процента дотле у кассу Депутаціо-
налну давати, докъ се не бы толикій капі-
таль скупіо, да бы се отъ нѣговогъ годиш-
нѣгъ інтересса сви трошкови школско - фун-
даціонални отправляти могли. Ово благо на-
мѣренї бы се већь отдавно и къ цѣли при-
вело было, да су сва Общества по дужности
своїй овай 10. додатакъ точно приносила
была. Но на жалость исповѣдити морамо,
да се знаменито велике рештанїе налазе!
Условіо, и препоручавао е Верховный шко-
ла Надзиратель приликомъ свое візитаціе та-
ковымъ Обществама, да бы су остатке про-
центуалне помало плаћали, и тимъ школ-
ске фундаціе подпомогли; ѡе иначе у изо-
браженію много напредоватисе неможе.

4) Депутаціа управляетъ съ трећимъ тас-
сомъ по свима церквама обноситисе имаю-
ћимъ. — Овай трећий тасъ е отъ Нѣ. Ц. и
Кр. Апост. Величества опредѣленъ за издер-
жаніе препараандіе Сомборске и Арадске. —
Ово бы редовно сваке године преко 6.000
фор. зактевало. У почетку заведенія овогъ
у толико су родолюбцы давали у овай тасъ,
да е много више улазило, него што се изда-
вало. Доцніе пакъ, и то отъ много година,
єдва е доносio 2.000 фор. — И зато су пре-
парандска заведенія сваке године иѣколико
хиљда фор. отъ други фонда узаемъ узима-
ти морала. Ако намъ на сердцу лежи добро
воспитаніе и изображеніе наше юности, онда
желити морамо, да добро уготовлѣнне Учи-
тельѣ имамо. — Ови пакъ немогу се иначе
придобити, ванъ ако добро устроенне пре-
парандіе, и искусне у пъима Профессоре
узимамо; — а ови се онда поставити могу,
кадъ се пристойно награждавали буду. То
пакъ онда ће быти, кадъ се у трећій тасъ
толико уздае, да се изъ прихода нѣговогъ
пристойнѣ Профессори плаћати могу. —

Депутаціа ова редовна своя засѣданія
держи, свой протоколъ о свима своима дѣ-
лами и рѣшеніями води, не иначе и рачуне
о приманю и издаваню, и о цѣломъ дѣйстви-
телномъ и страдателномъ стану точно устро-
јава, и како ове, тако и протоколъ сваке
поль године Высокославномъ Консіліуму на
разсмотреніе предлаже. — (1) Она ништа
безъ вышења дозвolenія издавати неможе, —
и у свачему отъ Высокославногъ Консіліума
урежденія и заповѣсти добыя, и отъ ти за-
выси. (2) Касса депутаціонална, гдј се обли-
гаціе и новцы сохраняваю, подъ трогубымъ
ключемъ стои, отъ кои једанъ се кодъ пред-
сѣдателя, другій кодъ єдногъ засѣдателя,
а трећиј кодъ кассира находити. (3)

- 1) Небы ли добро было да и Матица Србска
свое пјотоколе и рачуне коемъ надлежателству
на разматранї дає? У.
- 2) Валило бы заръ да и Матица Србска одъ
коєгъ надлежателства зависи? У.
- 3) Подъ колико ключева стои каса Матице
Србске, и кодъ кога су ови? У.

Депутації принадлежи право по свевысочайшимъ Кралѣвскимъ Урежденіямъ, не само оне фонде, кои се у депутаціональной касси нахode, руководити, вѣль и по цѣлой нашей держави на оне фонде, кои отношеніе на школу, школску юность, стіпендиа, изданія школска и пр. пр., кои се при вѣкима Обществама налазе, позорствовати, и попеченіе водити, да се небы они неурядно маніпуліали, упропастили, или на друго што обратили. И зато како годъ што съ єдине стране свако общество право има, свое мѣстне школске фундаціе кодъ себе задержати, и по смыслу фундатора располагати, тако исто съ друге стране должно є свако Общество капитале свое школе вышереченной депутації обявити, и свакогъ лѣта рачуне ньой поднети. Она ће пакъ разсмотрити єсу ли капітали такови на сигурна мѣста издани, єсу ли інталулірани, и ньюъ плодъ обращавали се на онай конацъ, кои є по фундаціональному урежденію опредѣленъ.— Да, ако бы у овыма каковыи недостатакъ примѣтила, одма га поправити, и фонде отъ пропasti сачувати може. Изъ овогъ ће се свакій увѣрити, да славна Депутація есть народно, публично, отъ Н. Ц. и Кр. Апост. Величества наименовано, и непосредственно отъ Высокославногъ Консіліума тако завысимо заведеніе, да не по своей воли, као што нѣки неупутно мысле, вѣль по свевысочайшему урежденію дѣствує. (4)

ПОГЛАВИТА ИСТОРИЧНА МѢСТА У СРБИИ

одъ Дра Петра Јовановића.
(конацъ)

Јошъ има много гласовиты мѣста како у старой, тако и у новой исторіи Србской,

4) Како се ово слаже са ономадашњимъ Г.П. Матици Србской учинѣнимъ предложеніемъ, да се депутація школска, која одъ єдине превышши кралѣвске заповѣти зависи, кодъ кое свакога, и найманѣга чиновника самъ Краль поставља,

која неспадају подъ данашњу Сербию. Поглавитія одъ овы єсу следујућа:

Лесковацъ. Овде є Кнезъ Стоянъ Момировић год. 1805 устао противъ Турака, и то безъ свакогъ кровопролитія, не марећи што му є Сесидъ Паша (Срби га называю Шашидъ Паша) Лесковачкій мало пре отца убити дао, кнеза Стояна, кои Бератлія баяше. Бератли кодъ Турака значи особу, која има диплому на достоинство кнеза. Диплому ову илити берать покланяю є Султанъ онымъ само Срблѣмъ, кое народъ одъ старине држаше за кнезове. Помедствомъ овога кнезова народъ є добыло обрану кодъ Паша противъ своевольности Турака.

Приштина. Варошъ, ћила є јонте за времена римски. Ту се є родіо Императоръ Јустинијанъ велики; овде є великій кнезъ рашкій Тихомилъ побѣдјо Владимира, брата краля Далматинскога Радослава год. 1164. Близу Приштине є гробъ Султана Мурита I., кога уби на косовомъ полю војвода Србскій Милошъ Обилићъ, год. 1389. Срби подъ предводительствомъ врховнога вође Црнога Ђорђа год. 1808 завладају Приштиномъ; год. пакъ 1809 изгубе ю.

Косово: познато по равници, близу њега лежећој, која се зове Косово полѣ, На овомъ полю год. 1389 15 Јуна побѣде Турци Срблѣ, гди царъ србскій Лазарь, храбрый и неустрешимыи войникъ, као предводитель войске, мученичну смрть нађе. На истомъ полю год. 1449 Турци опетъ побѣде Србе и Унгаре, кои послѣдни, подъ началствомъ гласовита Сибилинина-Янка, помагаху противъ Турака Србскому Деспоту Ђорђу Бранковићу.

и коя ни єдину крајцару безъ превишићъ допуштења издати несме, Матици Србской, која одъ свое волѣ зависи, која сама како и кога хоће за чиновника узима, новце како и кому хоће издае, да се, велимъ, ова депутація Матици подвргне? Dum sapere videatur, coelum vituperat. У.

Врана: год. 1808 Срби ју завоевају подъ предводительствомъ врховногъ вође Црнога Ђорђа.

Призренъ: стара варошь; бывше столица царства србскогъ одъ год. 1376 — 1406. Срби га год. 1808, подъ предводительствомъ врховнога вође Црнога Ђорђа отму, год. пакъ 1809 изгубе.

Нови пазаръ: основанъ у време првых краљева србски, био є столица краљевине србске одъ год. 870 — 1376. Срби га задобију год. 1808, подъ предводительствомъ врховнога вође Црнога Ђорђа, год. пакъ 1809 изгубе.

Вишеградъ: обсједнутъ био є одъ Србаля год. 1808.

Дечане: познатъ по монастыру, близу њега нахођећемъ се, одъ која є и име добио.

Пекъ: столица Патриарха Србски одъ год. 1346 (ове є године установљено патриаршеско достоинство у Србији по цару Стефану Душану) до год. 1389. Изъ Пека год. 1389, или баремъ у ово време, столица патриаршеска препешена є на Дунавъ, у мѣсто, кое му є датъ називъ пріјашњи столице. — Пекъ, данасъ варошь у поречкомъ окружју. У овой послѣдной пребываху Патриарси до год. 1338; одъ год. 1438 — до год. 1690 столица патриарха србски била є у Бѣограду; одъ год. 1690 — 1724 у Крушедолу, монастиру у Срему; одъ год. 1724 — 1739 опетъ у Бѣограду; одъ год. 1739 у Карловци у Срему; у то време достоинство є ово укинуто, и замѣнило: у Аустријскимъ државима Митрополитомъ изъ Србаля, у Србији Митрополитомъ изъ Грка. Митрополити изъ Грка постављани су били у Србији, одъ год. 1765 — 1831; одъ овогъ пакъ доба имаде Србија Митрополите изъ Србаля.

НАЧАЛА ЧОВЕКА ОДЪ СВЕТА.

Чувайсе, да небы достоинство го сподара твогъ осуєтіо.

Свако се превосходство ненавиди и мрзи; тежењъ подайника одъ господина свога

превосходнијимъ се учинити, лудо є и опасно. Разуманъ мужъ сакрива своя преимућства, као што учтива и разумна девойка свою лепоту съ простымъ и небрежљивымъ одѣломъ манѣ примѣтимомъ чини. Люди равнодушно гледе, кадъ ий тко богатствомъ и шалливоску превазилази; али што се тиче разума и памети, ту неће ни једанъ да стражни буде; владаюћи пакъ господинъ ни найманѣ не трпи, да га тко у овомъ превазиће. Исто є тако разумъ царь свю душевны дарова, пакъ свака и найманя увреда, коя му се учини, као преступленѣ увређеногъ величества сматра се. Владаюћа господа хоћеју у свему да буду то, што човека надъ людма подиже. Премда они допуштају, да имъ тко помаже, али не, да ий тко превазиће. Онай, кои имъ што саветує, мора тако говоръ свой да управи, као да онъ ныи нечега опоминѣ, што су они позаборавили, али не да гласомъ учителя говори, и ныи као незналице наставити и упутити жели. Поета бы овде примѣръ одъ звезда узео и навео, кое премда су деца сунца и телеса светла, но никадъ се не усуђую предъ сунцемъ светлостъ и зракъ свой открыти и показати.

Учини себе свакомъ необходимо нужднимъ.

Златаръ не чини изрезанъ образъ обожаемъ, него почитатель и поклоникъ. Развуманъ є човекъ више за тимъ, како ће люди привржене себи задржати, него ли, како ће ныјову благодарность уживати. Люде у надежди одржати, есть благоразуміе, а на благодарность изгледати, есть простота. Благодарность обычно води къ заборавности, а надежда понавля мысао о ономъ, кои ју є произвео; више се добыва чрезъ надежду, него чрезъ благодарность. Кои свою жећ угаси, тай извору лећа окреће, а поморанча се баца, кадъ се исцеди. Независимо ли одъ кога, то се съ нымъ раставляемо, нити се више обзиромо на њега. Ова є наука иску-

ствомъ тако обште потврђена, да се човекъ и кодъ самогъ двора необходимыи учинити мора; но притомъ никадъ не треба у овомъ тако далеко иći, да свой совѣтъ задржи, текъ да други погреши, и оно зло, што су други учинили, свое собственне корысти ради, неизлечимыи учини.

Савршень Мужъ.

Ни једанъ се човекъ савршень не рађа; него се свакій непрестанно трудити мора, да себе и свое сile изобрази до найвышшегъ степена знатности и славности, за кои є онъ способанъ. Савршень се човекъ познае по нѣговомъ танкомъ вкусу, по сили разпознаваня, по онтирии и зрелости нѣновогъ разсѹђења, по владаню съ нѣговомъ вольомъ, и по опаству нѣговогъ дѣлана и говорења. Найвише людіј ову высину недостижу, свагда имъ штогодъ недостае; а они, кои ю достижу, обично ю касно достижу.

СВЕСЛАВЕНСКЕ ВѢСТИ.

Надеждомъ питаючи се, да ће и Србљи у книжевной узаимности славенской радо участвовать, хитимо читательима обявити, да ће у Липской излазити славенскій, весма потребный часописъ подъ називомъ:

J a g v i c h e r
für slawische Literatur, Kunst und Wissenschaft.

Обявљениe, кое прилогаческому цвѣту донаша, овако гласи:

Побуђено и живо теженѣ славенски народа како се предъ нашимъ очима развія, одвећь је мало у своимъ поєдинымъ влациша неславенима познато. Ипакъ башь исто теженѣ єсть исторично појављениe, кое на наиближу будућност Европе рѣшителанъ утокъ имати мора. Зато се дакле у наше доба тако яко и осећа оскудица у книжевнимъ органима, кои бы задатакъ био, чисто изъ првогъ извора дѣлателност Славена, ныовы списателя и книжевника представляти, западъ съ истокомъ честито и безъ узтезания сдружити.

Позванъ одъ почитанія найдостойніи славенски литератора, као Шафарика, Ханке, Прейса и остали, увѣренъ о подпомагаю одъ многоброини славенски списателя, намѣрава подписаный у „Лѣтописима“ такавъ книжеванъ посредствованіа путь отворити, гдј ће свему, што се славенски народа на пособъ и у обште тиче — изузамши само политехнически

садашнѣ догађае — обстоятельно и темельно говорити. Лѣтописи у нѣмачкомъ ће єзику (латимскимъ писменима) излазити, будући овай єзицъ осталымъ европейскимъ народима познанство славенства олакша. Они ће подъ слѣдѣјимъ VI чланцима одъ времена на време у колико је могуће вѣрјанъ образъ свакидашићъ стана свеславенскогъ книжевства и ныовы поєдини членова донашати.

I. Свеобщти спроведећи чланци: и. п. о одношенију славенства къ нѣмштини, или осталымъ европейскимъ народностима; међуусобно саобраћање славенски држава и народа; утокъ нѣмштине на сусѣдне Славене; нѣмачке колоније у Руској и Польској; нѣмачкій Лифландъ као руска провиција; панславизамъ, русизамъ, Турци и Славени, и томъ више подобна.

II. Науке: извѣстія о напредку Славена у свима струкама наука; народописни образи; географични и штатистични прегледи, историчне монографије, биографије литератора, пѣсника, политика, умѣтника, и разправе о ныовимъ дѣлами и т. д.

III. Умѣтности: собственно развиће умѣтности кодъ Славена, знаменити умѣтни производи; живописаніа школе; зидарство; типографије; графъ Толстой и подобна.

IV. Радиност и домостроительство: усавршенствованїе домостроительногъ стана, одношенија тежака; огледи газдованіа; обраћаванїе винограда; издржаванїе марве; огледи фабрика; о фабрикама уобште; најнова искуства и одкрића, трговина; погранична одношенија. —

V. Литература и критика: прегледъ знаменити дѣла у славенскомъ, или о славенскимъ предметима у нѣмачкомъ, французкомъ и енглезкомъ єзику; кратке литерарноисторичне черте; списателство романа, новеллистика; кратки огледи изъ романа, новелла, пѣсама; народне приповѣдке, пѣсме, пословице; периодични листови; значај поједини листова. Мы ћемо кадъ и кадъ о свакомъ знаменитијемъ ученомъ журналу кодъ Поляка, Чеха, Србо-Хрвата и Руса кратку повѣсть дати, съ особитымъ назначенијемъ најзанимиви одъ ныовогъ постанка заключиво до године 1842 у ныима налазећи се чланака.

VI. Особитый литературный прегледъ:

A. Библіографіја. Овде ће све знаменитије нове у различнимъ славенскимъ, као и у другимъ єзицима написане книге, кое о Славенима или о Славенству говоре, съ краткимъ изяснијијемъ ныовогъ садржая и вредности назначене быти.

B. Новинарство. Овде ћемо све чланке одъ веће занимивости, кои се у различнимъ славенскимъ новинама разбачени налазе, ил' у изводима саобщти-

ти, или баремъ укратко на ињовъ садржай читате-
www.афшорне учинити. Притомъ јошъ ћемо објавити и
различне саставке, кои у ићамакимъ ил' другимъ не
славенскимъ листовима (Ausland, Magazin für die
Lit. d. Auslandes; deutsche Vierteljahrsschrift; Re-
view de deux modes и т. д.) о славенскимъ одноше-
њима говоре.

Дописи изъ различиты славенски земаљи, као
и Смѣсице и Навѣшћаи сваку свезку заклю-
чиће.

Прва свезка Лѣтописа изићиће слѣдећегъ Ми-
хailovогъ вашара, а будуће 1843 године на колико
с могуће у уредно време б свезки, свака одъ 4—6
табака, у великој осмини на красной бѣлој арти,
цѣномъ свијо скупа одъ 3—4 талира.

Пришиљни, наручбни, запытке, као и осталы
дописи иштусе преко књигарнице Роберта
Биндер а у Липскай.

Све књигарнице у Ићамачкој, Аустрији, Унгар-
ской, Польской и Руской примају наручбине.

Съ увѣренїмъ предузимамъ я овай големый по-
сао у нади, да ће на ића не само мои књижевни
другови и пріятельи, но и сами знаци славенства,
съ коима у тесань савезъ досадъ намъ доћи немогуће
бышаће, пожелало саучаске обратити. На све се о-
браћамъ съ молбомъ, да бы „Лѣтопис“ у круговима,
у коеј я приступа неизнаемъ, разепространити хтѣ-
ли, да се најпре изваньско утемељићи ињовој осна-
жи, а после се чрезъ ини колико толико путъ
пробије къ достиженију узапмињогъ познанства славен-
ски народа.

У Липской мѣсцеа Јулија 1842.

И. П. Јорданъ.

ДОМАЋЕ ВѢСТИ.

Родолюбиви принесци на фондъ школскій подъ
руководствомъ депутације находећи се.

У готовомъ новцу б. вр.

Године 1846: Симо Йаковићъ, трговацъ
изъ Беча, 1000 фр.— Константинъ Ђика
приједатель сл. вармеће саладске, 500 фр.— То-
ма Шимићъ, трговацъ изъ Беча, 300 фр.—
Браћа Владиславъ, трговци изъ Беча, 200 фр.

Пешта. Србска пештанска общтина послала
с погорѣљимъ Лугошаниомъ 135 фр. 24 кр. ер.

Изъ Бае. Нѣг. Высокопреосв. Г. Епископъ те-
мишварскій Пантелеимонъ Живковићъ, на ов-
дашић погорѣље православне цркве послао је 357 фр.
53 кр. б. вр.

Изъ Сегедина. Овде је 21 Августа текуће
године сардић Танасија Радослава Арсеновићъ,
избраний грађанинъ Сегединскій, кои се 20
истогъ месеца у зору око 4 сата у 85 години живо-
та свога на веки преставио. Нѣгова човечна дела,
која је и као христијанинъ и као грађанинъ починјо,
заслужую да се потомству Сегединскомъ на угледъ

и особито побуђење ставе.— Покойникъ је за живо-
та свога показао, шта је вреданъ човекъ учинити
кадаръ. Онъ је тако рећи съ неколико форинтија по-
чевши са разумнимъ своимъ трудомъ и штедењемъ
заиста знатно имаћи себи прибавио, и ово целогъ
свогъ живота мудро уживао. Обично гдекои люди
кадъ до мало знатиће имања доћу, а они се онда
тако понесу, да и на Бога и на душу забораве. Но
кодъ упокојеногъ ни је било тако, јеръ је онъ, као
што је овде добро познато, свагда једанъ одъ првихъ
бывао, кои је и срцемъ и душомъ у общеполезному
делу на помоћь притицао. Између осталај авнини съ
доказъ овога речије бакарни торонь Свето-Ни-
колајевске цркве Сегединске, кои је пре 20 и више
година громомъ запаленъ изгорео, а године 1835
общтомъ слогомъ родолюбивы Сегединаца опетъ ба-
каромъ у пркосъ маломъ числу православни овдаш-
ни житеља покрivenъ, и красно позлаћенъ. На и-
стий торонь покойникъ је са своимъ синомъ дао 500
фор. бечке вредности, а у име сата самъ је све четири
гвоздене табле купио и цркви поклонио. Далъ на
заведеније сиротинско Сегединско, лане лицемъ на
првый данъ ускреа основано, дао је 250 фор. беч.
вред., а садъ по смрти оставио је на цркве Сегедин-
ске, како на Св. Николајевску тако и Св. Арањел-
ску на сваку по 200 фор., и шпиталь грађанскій
100 фор. такође бечке вредности. У осталомъ по-
койникъ је био човечанъ, разборитъ, у свои послови
вештъ, и напреданъ. Изъ многобројногъ и врло от-
личногъ ићевогъ спровода заключити се може, да
га је овдашић грађанство безъ разлике вероисповеда-
ни особито уважавало и поштовало. Случај су мо-
рали быти сасвимъ особити, кои су га одъ майке
цркве задржати могли. Изза покойника остало су
два сина, две кћери, сна, седамъ унука, и седамъ
праунука.— Вечна му паметь, лака му земља.

Д. П.

Изъ Брада. Риста Т..., младији гркъ изъ
турскогъ Брада, доје 20 Јунија на скелу на ову
страну, и донесе лику да за трешни промене. Да
бы што скорије свой посао свршио, и рано дома се
вратио, даде је једну оку више лике на овој страни—
(обично се једнака мѣра даје) него што онъ трешања
доби; на то је у исто доба ту изочини Турчинъ Де-
до X— тако се разјарио, да је Ристу, пѣгову вѣру,
отца и матерј исовao. Гркъ му пакъ одговори: кадъ
и као што ты мене и мою вѣру исуешь, тако ису-
емъ и я тебе.— Садъ извуче Турчинъ изъ потає пи-
штиљ да таки сиромаха убије.— Кадъ овай то спа-
зи, скочи у једанъ чунь на Сави, и иње рѣку од-
плива— Турчинъ нагије за ињиме— но немогаће га
прѣстићи, него што је овай подъ заштиту кордона
побеђао— матеръ, жену и све своје добро оставиши.

(Pilger)

ТРГОВИНА и РАДИНОСТЬ.

WWW.UNILIB.RS Вѣсти изъ Лондона одь 15 р. Авг. нама дошавше гласе, да є нова мѣтице тарифа у цѣлой своїй обшириости у новинама напечатана. По овој новој узаконївной уредби вѣкъ се починѣ рогата марва изъ Нѣмачке и Аустрије дотеривати. Можемосе дакле надати, даће се скорымъ временомъ и у овомъ, а и у другимъ предметима, кои су дояко, изъ мутни понятія о ствари, или забранѣни, или пакъ мѣтицомъ немилице обтерећени были, нова трговина подићи, и пробитично саобраћенѣ отворити. Рукодѣлна индустріја и комерцијала живост у свима струкама како по пристаништама, тако и по юсталымъ окружјама, где се фабрике налазе, подигла се є, и умножила одь нѣколико дана примѣтно. Ово добро мѣније „вештествено“ посталимъ постало є чрезъ извѣстност благословене плононосне године; а слѣдство тога є, да су сви дояко гладијући посленици и надничари у послу и служби. По нарави обстоятелства морали бы очекивати, да ће онде, где посленици ни су одпуштени были, садѣ при већемъ послованю фабриканта, овима плати повысити се; али ова є надежда осуђена. У многимъ фабрикама памучне преће, покушавало се є, плату и наднице, кое су и тако безпримѣро низке биле, на јошь низкиј степень стерати, а можда и съ тимъ намѣренѣмъ, да чрезъ недѣятельность у фабрикама ураћена, из гомилии непродано лежећа рукотворна роба вышу цѣну добыя, и у исто време да се опетъ граница положи садѣ високой цѣни памука. Было како му драго, са намѣромъ или безнамѣре, убиточна слѣдства изостати иису могла. Много хиљада посленика оставило є своевольно службу, и ишту садѣ, ако не вишу, а оно баремъ стараву плату, коя ће јимъ се безъ сумњи и морати дати. — Понятно међу тимъ быти мора, да такова прекиданja велики послова поводъ къ неуредности свакогъ рода дају. Но познавајући духъ народа енглезкогъ, надамо се даће се све у миру изравнати.

Новије вѣсти (одь 26 Авг.) изъ свију окружја Енглезке су сасвимъ прѣятне. У Ливерпулу се за кратко време 12.000 дешкови памука фабрикантима продало. И слѣдствомъ ове грдије продаје цѣна є скочила са 1 фор. на центу. Фабрике имају сиљне наручбине, и у обште трговина се диже. — У Лондону такођер иду послови добро, само житари клонули су примѣтно збогъ богате жетве. Међу тимъ ињијава приватна штета єсть правый народный добытакъ. Цѣна є пшенице до 61 шил. на четвртъ; армиција на страну рану 11 шилинга. (А. Н.)

Листъ овай излази два пута у седмици, свакогъ Четвртка и Недеља, Четврткомъ на по табака съ обрањомъ иошива, а Недељомъ на читавомъ табаку. — Предплатити се може на свакој ц. кр. пошти съ полгодишњомъ цѣномъ за изванске 5 фор. ср., за Пештаици 4 фор. 36 кр. ср., и у експедицији Пештанского-Будимского Скоротече, находећој се при учредничству у Пешти у Бедемској улици (Bastei Gasse) №г. 349.

У БУДИМУ, Словима кр. Свеучилишта Пештанскогъ.

ПРОМЕНА ДУЂАНА.

Подписаный узима си четь понизно објавити, да є онъ подъ фирмомъ К. Терпко познату трговину артије, коя є садѣ одь 7-га Юліја т. г. у великој ӯприцкой улици подъ фирмомъ В. Козма, будући ю подъ единимъ своимъ именомъ води, изъ Вранчишеве у Барона Сине кућу на ћошку спроју иѣмачкогъ театра у великој ӯприцкой улици преместio.

Найучтивије захвалрюји за досадашњу поклонију му повѣреност, благонаклоности и у напредакъ препоручујесе.

У Пешти 2-га Септембра 1842.

Василе Козма
Трговацъ артије.

Н Ђ В Ђ Ш Т А Ј.

Данашњије листу, у мѣсто моднога журнала, придајмо образъ славно познатогъ литератора нашегъ Благородногъ и Высокоученогъ Господина Јоана Хаджића, у книжевству србскомъ названогъ Милоша Светића, свију права Доктора, на свеучилишту пештанскомъ юридичногъ факултета члена, мађарски права у Унгарии, и аустријски у ц. кр. краини Адвоката, Сенатора Новосадскогъ, гимназије новосадске Патрона и Директора, законописца србскогъ и основателя Матице Србске, кои јој є дао животъ, име и уставъ. — Родолюбци, кои листове наше недрже, а образъ овогъ славногъ и далеко чуvenогъ мужа имати жеље, могу га добити за једну форинту сребра у Пешти кодъ учредничтва Скоротече, у Сомбору кодъ Чести. Г. Јоана Теодоровића Пароха, у Новомсаду кодъ Г. Петра И. Стојановића, књигопродаџица, и Г. Ђорђа Кириковића Трговца, у Карловци кодъ Г. Јакова Живановића Трговца. Половина новаца, што за истиј падне, жертвује учредничтво Скоротече фонду школскомъ, а половину Матице Србской. — Име свакога, кои образъ купи, бује у Скоротечи објављено. — У.

Цѣна ране у Пешти 29. Авг. Грошић. 6. вр.

	најбољ	средњ	лоше
Пшеница	166	155	145
Наполица	125	120	110
Ражъ	100	95	90
Чамъ	85	80	72
Зобъ	64	60	54
Проя	—	—	—
Жута каша	—	—	—
Кукурузъ	132	110	105
Св. меса једна фунт.			

Станѣ Дунава.

30. Авг. 4' 4" 3" — 31. Авг. 4' 2" 3" — 1. Септ.
4' 11" 6" — 2. Септ. 4' 0" 0" (надъ 0.)

↗ Јошь има нѣколико екземплара одь Скоротече. Ако ји тко имати жељи, неко се изволи привити. — Умоляјујуће г. г. предбройици, кои платили кисеу, да намъ новије пошалю. Издано.